

ČITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vasa naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebuje list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 205. — Štev. 205.

NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 22, 1943. — PETEK, 22. OKTOBRA, 1943

VOLUME LI. — LETNIK LI



NEMCI PRIZNAVAJO NEVARNOST

London, 22. okt. — Berlinski radijski poročevalec je sinoči priznal, da je južna nemška armada na ruski fronti v zelo resnem položaju, ker ji pretijo od dveh strani z obkrožitvijo sovjetske čete.

Iz Moskve pa so zadnje vesti naznanile, da so Rusi zasedli osrčje mesta Melitopol, za katerega so se vršili ljuti boji. Sovjetske čete sveda še nadaljujejo s čiščenjem mesta in zavzamejo ulico za ulico.

Rusi pravijo, da so sedaj njih čete oddaljene samo še nekaj 23 milj od Krivega roga, kjer je veliko industrijsko središče. Tekom večerajšnjih bojov v tem sektorju je bilo ubitih 1500 nacistov. Ruske čete pa so tokom dneva zasedle 50 naselij ob šest milj dolgi črti.

Moskovsko poročilo govori o strahovitih nemških izgubah v moštvi in materialu. Nemci so se divje branili v Melitopolu in so metali v boj utrjene vojske, ki so prikorakali s Kri-

poročilo iz Moskve zdaj prodirajo čez reko v mnogih sektorjih.

Stockholm, 21. okt. — Nemški vojaški izvedenci so mnenja, da nameravajo Rusi kmalu udariti z veliko ofenzivno silo pri Leningradu. Nemci rabijo pri bojih na leningradski fronti topove, ki so jih privlekli tja iz Sevastopola zadnje zimo, ko so skušali zmanj zaustaviti rusko ofenzivo.

Da se zavarujejo proti možnosti ruske ofenzive pri Leningradu, hite Nemci graditi močne utrdbe južno od Narve v Estoniji — probivalstvu pa so že izdali svarilo, da mogoče nastane nujnost narodne obrambe in v tem slučaju seveda Nemci pričakujejo ob baltičskih prebivalcev, da jim pomagajo pri obrambi njih dežele.

Fronta v Italiji

ZAVEZNIKI POVEČALI ZRAČNE NAPADE

Alžir, 21. okt. — Medtem, ko se je bojno napredovanje in bojevanje na kopnem nekoliko zmanjšalo tekom večerajšnjega dne, ko sta bila zavzeta samo dva kraja, so pa zavezniški pričetki izvajati obsežno zračno napadanje na nemške instalacije v Italiji.

Nemška armada je z vso silo večeraj skušala zadrževati pet zavezniško armado in istočasno so si Nemci z naglico utrjevali pozicije ter kopali zakope ob novi Mondragone - Venafro črti.

Nemška Luftwaffe je bila prav malo aktivna, ko so ameriški Liberatorji in letelice razpravale vsipale bombe na letališča in proge ter mostove v bližini Rima, Florence in Genova. Nemški letalci so nudili bore malo odpora celo pri Volturinu, kjer so zavezniški letalci obstreljevali in bombardirali nacistične čete in vojaške zaloge.

Konferenca v Moskvi

Na večerajnji konferenci sta se Cordellu Hullu, Anthony Edenu in Vjačeslavu M. Molotovu pridružila tudi ameriški general John D. Deane, bivši tajnik skupnih šefov generalnih štabov v Washingtonu in angleški general sir Hastings Ismay, šef generalnega štaba Winstona Churchilla kot obrambnega ministra.

Vsled navzočnosti teh armadnih častnikov je mogoče sklepati, da so na konferenci razpravljali v zelo važnih vojaških zadevah.

Trije vnanji ministri so imeli dan poprej 4 ure trajajočo konferenco, na kateri so se sporazumeli glede sporeda konference. Po prvi konferenci je Molotov priredil svečan banket, na katerem so v vznešenih besedah napivali državnikom in vojaškim častnikom vseh treh držav. Ime Molotovega vojaškega svetovaleca ni bilo navedeno.

Da so vojaški častniki vključeni pri konferenci, je v popolnem soglasju s sovjetskimi naziranjem, da bo mogoče vsa druga potrebna vprašanja lažje rešiti, ko pridejo do katkega resnega sklepa, da je vojna čimprej končana in znaga čimprej dobljena. Pred nekaj dnevi je vprašanje glede odločnega skrajšanja vojne in glede dosege zmage v najkrajšem času nepretrgljivo zvezano s pričetkom druge fronte v zapadni Evropi.

To je sovjetsko stališče, ki ga stalno ponavljajo in ko so Združene države in Anglija pristali na konferenco, sta izjavili, da bodo na konferenci vojaške zadeve igrale prvo vlogo in da ste pripravljeni razpravljati o vsakem vprašanju, ki ga nameravajo konferenci predložiti Rusi.

Ameriški in angleški delegati se zelo pohvalno izražajo o skrajni prijaznosti in pripravljenosti, ki jo kažejo Rusi pri tem, da bi konferenca čimprej dovršila svoje delo.

O poteku konference ne bodo objavljena poročila, pač pa so se Hull, Eden in Molotov dogovorili, da bodo ob koncu konference objavili skupno izjavo.

Hull, o katerem so zdravniki dvomili, da bi s svojimi 72 leti mogel prnesti napor dolge vožnje v Moskvo, se počuti zelo dobro in z ozirom na njegovo starost imajo konference podnevi, mesto dolgo v noč.

SEZNAM VOJNIH ZLOČINOV

Angleški vnanji urad je večeraj po svoji seji naznanil, da bo v nekaj tednih postavljena komisija združenih narodov za preiskavo vojnihih zločincev.

Vlada je naznanila, da bo v najkrajšem času v Londonu pričel poslovanje urad za preiskavo vojnihih zločincev.

V tej komisiji bodo zastopane: Avstralija, Belgija, Kanada, Kitajska, Čehoslovaška, Jugoslavija, Grška, Indija, Luksemburška Holandska, Nova Zelandija, Norveška, Poljska, Južna Afrika, Anglija, Severna Irsko, Združene države in francoski odbor za narodno osvobodjenje.

Zbornica zavržla predlogo za zvezni šolski sklad

Washington, 20. okt. — Senatna zbornica je danes s 53 glasovi proti 26 zavržla predlogo, ki je predvidevala 300 milijonov dolarjev, kot zvezno podporo v izobraževalne svrhe.

Namesto te predloge je bil odobren dodatek, ki določa, da naj se krajevni, kot zvezni skladi za šole uporabljajo brez predhodkov z ozirom na plemo, prepričanje ali vero.

Kongresna debata o prepustitvi Kitajcev v deželo se bliža zaključku

Washington, 20. okt. — Zbornica je debatirala danes cele štiri ure o predlogu, da se prekliche postavbo, ki prepoveduje Kitajcem priselitev v Zdr. države. Predsednik Roosevelt je sam priporočil, da se amandir ozir. prekliche omejenji zakon, ker je to v interesu zavezniške zmage ter zavezniškega napora v tej vojni.

Demokratski vodje so izrazili upanje, da bo zakon preklican. Glasovanje o predlogu preklica se ima vršiti jutri in dočim so nekateri predsednikovi podporniki prepričani, da bo zmagala enostavna razsodnost, se pa spet drugi boje, da bo baš ta zadeva dala priliko nasprotnikom priseljevanja iz katerekoli dežele, da prično delovati za 50-odstotno zmanjšanje celotne kvote priseljevanja.

Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!

Partizani zaustavili Nemce

London, 21. okt. — Jugoslovanski partizani so zdrobili močne nemške napade ob Jadranskem obrežju, ter so pričeli z ofenzivo na široki črti v Centralni Bosni. Tako se glasi poročilo partizanov.

Težki boji so v teku blizu prestolice Črne gore, Cetinja, ki leži kakih 25 milj severno od albanske meje. — Partizani so tudi odbili hude nacistične napade.

Dalje proti severu so gerilske čete bile Nemce na 85 milj široki frontni črti in sicer ob centralni ter južni dalmatinski obali od Trogirja do Stona. Ena nemška kolona, ki je prodirala proti jugu od Sinja, je bila poražena in raztrgana.

SFORZA SE JE SESTAL S KRALJEM IN Z MARŠALOM BADOGLIJEM

Južna Italija, 20. okt. — Grof Carlo Sforza, bivši italijanski vnanji minister, je po daljšem prostovoljnem ubežništvu na tujem, spet prispel v Italijo, kjer se je danes sestel s kraljem ter z maršalom Badoglijem.

Politični opazovalci italijanske situacije so mnenja, da bo prišlo med temi tremi do spora ozir. nasprotij, ki bodo slična onim med gen. De Gaullem in Giruadom.

Poročevalec National Broadcasting Co. je dejal, da bo Sforza za takoj prevzel vodstvo takozvane akcijske stranke, ki sestoji iz bivših socialstov in drugih progresivcev, kateri so za progresivno socialistično re-

publiko v Italiji, ko bo enkrat italijanska zemlja zopet prost in bodo Nemci vrženi iz Italije s svojim nacističnim vplivom vred.

Razgovori med Sforzo, kraljem in Badoglijem gotovo vključujejo vse italijanske politične in narodne ter tudi vojaške probleme. Sforza je sicer dejal, da ne bo vstopil v Badoglijevo vlado in Badoglio je pred enim tednom sam dejal po radiju, da je bil Sforza predolgo izven dežele, da bi mogel imeti kako mesto v narodnem ali političnem življenju Italije.

Sforza je bil prepeljan v Italijo iz Severne Afrike z ameriškim letalom.

RIM BO NAPADEN Z MORJA IN IZ ZRAKA

Uradna nemška časnikarska agentura DNB naznanja, da je za zavezniško črto v Italiji mogoče videti znake, ki kažejo priprave za napad z morja in iz zraka na Rim. Ob istem času prihaja iz Švice naznanilo, da je papež Pij XII. ponovno pozval bojujoče se države, da razglase Rim za odprto mesto.

DNB pravi, da so Amerikanci in Angleži za svojo črto zbrali velikansko armado, ki je pripravljena, da bo prepeljena po zraku, obenem pa zavezniški z največjo naglico popravljajo napoljsko pristanišče za velike mornariške operacije, ki imajo priti.

Medtem pa ameriška peta in angleška osma armada neprestano napadate močne sovražne gorske postojanke 90 in 100 milj južno in jugovzhodno od Rima.

ČLANI IN ČLANICE PEVSKEGA IN DRAMATIČNEGA "DRUŠTVA 'DOMOVINE'", BROOKLYN, N. Y. KI PROSLAVLJA SVOJO 35. OBLETNICO V NEDELJO V SLOVENSKEM NARODNEM DOMU



NA SLIKI so od leve na desno — prva vrsta: F. Holesek, P. Končan; ustanovni član, ki je še vedno aktiven — Peter Vogrč; pevovodja in operni pevec Anton Šubelj, predsednik V. Pavlič, blaginjak M. Končan, I. Zakelj in tajnica K. Pavlič. — Druga vrsta: P. Šubelj, J. J. Zakelj, H. Polich, E. Pavlič, M. Pavlič, L. Mutz, M. Omerzu, D. Gerjovich, J. Patelli, V. Capuder. — Tretja vrsta: T. Bertok, C. Končan, R. Keple, M. Kriz, J. Holesek, J. Pishkur. (Na sliki manjkata članici A. Keple in K. Zajec.)

Izčrpani mnenj moskovskih listov ob priliki konference

Moskva, 19. okt. — Znani pisatelj in poročevalec Maurice Hindus, ki je sedaj v Moskvi, kot reporter, piše v new-yorški "Tribuni", sledeče:

"Tukašnji (moskovski) listi vebujejo danes stvari, ki bi bile velike informativne važnosti za ameriške in britske diplomate, ki so se zbrali tukaj na trozvezni konferenci, ker bi jim nudile spremenjeno socialno sliko Rusije ter njene nujne vojaške potrebe in uspehe, ki so jih dozdaj izvajale ruske armade.

"En list, n. pr. prinaša prvič objavljen opis o Poljski diviziji, katera je že na fronti, najbrž na tistem predelu fronte, ki je bližje poljski meji. Ta divizija se bori ob strani rdeče armade.

"Neki drugi članek opisuje konferenco muslimanskih duhovnov v Taškentu — Taškent je mesto v ruskem Turkestanu. To, pravi članek, je prva konferenca te vrste v dolgem času. Vest o tej konferenci pa je važna za Ruse, kajti, Rusija ali raje Sovjetska Rusija šteje 15.000.000 Muslimanov. Še važnejše je seveda pri tem, da ima Rusija sosede, ki so Iranec in prebivalci Afgha-

nistana, ki so vsi muslimanske vere.

"Listi seveda prinašajo tudi poročila o tekoči konferenci Vseslovanskega sveta v Moskvi. Ta vseslovanski zbor ali konferenca podčrtuje en skupen cilj vseh slovanskih ljudstev, neglede na politične in verske razlike — cilj, da se enkrat za vselej zaključijo nemške stoletne nakane usuzujenja in iztrebljenja slovanskih ljudstev.

"Današnje izdaje listov pa tudi prinašajo v svojih stolpcih nove vesti o italijanski kampanji — dejstvo, ki spodbija govornice, ki se jih skuša širiti po Bližnjem Vzhodu, da Rusi omalovažujejo bitko zaveznikov v Italiji.

"Predvsem pa vzbujajo pozornost očesa veliki naslovi, ki govorijo o prihodu odličnih tujih diplomatov, katerih slike so danes prinesli vsi listi v Moskvi. To jasno kaže koliko važnosti polaga sovjetski tisk na trozvezno konferenco med zavezniškimi diplomati."

PAPEŽ VPRAŠAL VOJUJOČE SE SILE, DA PRIZANESEJO RIMU

London, 20. okt. — Švicarski radio je posnel po rimskih poročilih vest, da je Vatikan pričel voditi nekakšno pogajanja z vojujočimi se silami zaveznikov in osiščev, na katere apelira, da priznasejo Rimu ter ga priznajo, kot sveto mesto, katerega je treba obraniti pred vojno grozo in razdejanjem.

Radio je dejal, da se ta pogajanja vrše v Vatikanu ter so menda že skoro zaključena. Papež se osebno udeležuje pri tej stvari in je sprejel v

Vatikanu nemškega in britskega poslanika ter ameriškega diplomatskega predstavnika ali zastopnika tekom razprav o tej zadevi.

Nemški radio pa medtem, ko se še vrše omenjena pogajanja v Vatikanu med papežem in zavezniškimi ter osiškimi predstavniki, podaja vesti o nameravanem zavezniškem napadu na Rim. Nemci pravijo, da bo ta napad vprizorjen tako, da bo Rim udarjen od morja in iz zraka istočasno.

